

COMMEMORACIÓ DEL 80 ANIVERSARI DEL FINAL DE LA II GUERRA MUNDIAL

PARLAMENT DE CATALUNYA

JOAN M. CALVO /Amical de Mauthausen i altres camps

SALUTACIONS

Honorable President, consellers, diputats i diputades, amic, amigues,...

En nom de l'**Amical dels Brigadistes Internacionals de Catalunya**, de l'**Amical d'Antics Guerrillers de Catalunya**, de l'**Associació Catalana de Persones Expresses Polítiques del Franquisme**, de l'**Associació Pro-Memòria dels Immolats per la Llibertat de Catalunya** i de l'**Amical de Mauthausen i altres camps** voldria recordar que el passat dilluns, dia 5, es van complir 80 anys de l'alliberament de Mauthausen, emmarcant-se cronològicament en els dies previs del final de la Segona Guerra Mundial que avui commemorem. Els primers mesos de 1945, a mesura que avançaven les tropes aliades pels territoris de l'occident europeu ocupats per Alemanya, l'exèrcit soviètic ho feia per l'Est i les tropes alemanyes es batien en retirada cap als territoris de l'interior del Reich, es van anar alliberant els camps nazis evidenciant al món els assassinats massius de milions de persones durant els darrers quatre anys que responien a una concepció industrial de la mort i a la més pertorbadora immoralitat: el menyspreu a la vida de totes les persones que el nazisme va considerar no mereixien ser viscudes.

No és el moment d'analitzar les causes, els motius i l'aparent desraó d'aquells crims. Però una vegada més hem de denunciar 80 anys després que la persecució i l'intent d'extermini del jueus, de les comunitats gitanes, dels homosexuals, Testimonis de Jehovà, discapacitats, presoners soviètics, poblacions esclaves i el denominats enemics polítics, entre el quals es trobaven els nostres gairebé 10.000 deportats i deportades, que havien estat els primers lluitadors antifeixistes a Europa, defensant la Segona República.

Aquestes polítiques d'extermini no van ser l'acció d'un boig amb un poder absolut, tenien una teorització política amb la creació d'una jurisprudència i una estructura administrativa que donava cobertura legal al crim més devastador de la història. El nazisme i les seves fatals conseqüències va ser el resultat d'un sistema polític de

caràcter supremacista i racial que comptà amb la complicitat d'amplis sectors de la societat econòmica, científica i cultural de l'Alemanya de l'època.

L'historiador anglès Robert Alexandre Clarke Parker a la seva obra ja clàssica "Europa 1918-1945" assenyalava :

Pocs alemanys sabien tot el que passava. Tots coneixien les "deportacions", i molts, les matances de l'est: una es feia sobre la base de la colonització i l'altra era part de la guerra, un aspecte de la lluita contra els guerrillers. El significat històric del règim nazi demostra la baixesa en què poden caure uns éssers humans civilitzats, integrats en una societat altament organitzada. El concepte que la humanitat tenia de si mateixa, mai no tornarà a ser el mateix.

L'alliberament dels camps, com ja hem dit, va ser un procés paral·lel a la derrota d'Alemanya i el final de la Segona Guerra Mundial, va significar per a la societat europea i mundial l'inici d'una nova etapa històrica on la derrota del nazi-feixisme semblava augurar un futur en pau per a les societats traumatitzades per aquelles aterridores experiències. Fos com una conseqüència directa de la guerra o per les terrorífiques imatges que arribaven dels camps recentment alliberats.

La realitat europea, en aquell final de primavera del 1945, era d'una destrucció generalitzada, que anava molt més enllà dels terribles efectes devastadors de la guerra i es van veure afectats tots els aspectes de la vida d'uns estats en perill de fallida total

Keith Lowe va iniciar la seva obra «Continent salvatge» amb el següent retrat :

Imaginem un món sense institucions. És un món on les fronteres entre països semblen haver-se dissolt, deixant un únic paisatge infinit per on la gent viatja buscant comunitats que ja no existeixen. Ja no hi ha governs, ni a nivell nacional ni tan sols local. No hi ha escoles ni universitats, ni biblioteca, ni arxius, ni accés a cap tipus d'informació. No hi ha cines ni teatres,... La ràdio funciona de tant en tant, però el senyal és remot, i gairebé sempre en una llengua estrangera. Ningú no ha vist un diari durant setmanes. No hi ha trens ni vehicles de motor, telèfons ni telegrams, oficines de correus, comunicació de cap mena excepte la que es transmet a través del boca a boca... Guardeu el que es pugui extreure de la runa. No hi ha menjar.

En aquell desolat solar europeu, els nostres supervivents deportats van tenir serioses dificultats per abandonar els camps acabats d'alliberar. Van comprovar la seva veritable condició d'apàtrides en veure's abandonats, per segona vegada, en la seva particular història de derrota: primer per França el 1939 quan van ser internats en els camps de concentració del Rosselló i el 1945 a Mauthausen quan es va fer evident que ningú els reclamava i contemplaven impotents el retorn als seus respectius països dels seus companys de deportació d'altres nacionalitats. Passades unes setmanes, els companys francesos de deportació -com a resposta a l'amistat teixida al camp, però també per la coincidència prèvia en algun dels fronts de batalla d'Espanya on havien lluitat com a Brigadistes Internacionals- van instar el govern francès que aollís als espanyols per haver estat detinguts a França i. molts d'ells, per haver participar a la resistència contra l'ocupant nazi. I ara, sí, França va

respondre i per vies diferents els va repatriar cap a París.

Acollits a França, després de ser rebuts a l'hotel Luthecia, van haver d'enfrontar-se a una nova realitat per a la qual no estaven preparats: obrir-se pas com a supervivents dels camps en aquella nova etapa del llarg exili republicà que mai no s'haurien imaginat haver de viure, veient-se allunyar la possibilitat de tornar a Espanya. Una nova traïció als republicans espanyols de les potències democràtiques occidentals que ja havien estat abandonats durant la guerra amb el pacte de no intervenció i ara, aquestes mateixes potències anaven integrant al règim franquista pel seu accentuat anticomunisme, a mesura que el món es dividia en els dos blocs ideològics: la Guerra Freda. Les raons de la geoestratègia capitalista va acabar amb les esperances de veure Espanya alliberada del jou de la dictadura per les tropes aliades que havien vençut al triumvirat format per Hitler, Petain i Mussolini.

Els republicans i republicanes exiliats, amb enormes dificultats, van anar recuperant, o creant de nou, una vida quotidiana plena d'incerteses i cada any que passava el retorn es veia perillós, més llunyà i remot. Alguns van decidir retornar a Espanya per intentar refer les seves vides i res no va ser fàcil per a ells: a les possibles represàlies del règim calia afegir les dificultats per incorporar-se al món laboral i al seu l'entorn familiar i mantenir en silenci la seva experiència personal.

Vist amb la perspectiva de les dècades que han transcorregut cal preguntar-nos què ha après la societat actual quan assistim desconcertats a la propagació, no només a Europa, sinó a una bona part del món, on les democràcies semblaven una salvaguarda dels Drets Humans, dels discursos banalitzadors de l'extrema dreta i el qüestionament de determinats drets adquirits. 80 anys després, veiem com la guerra afecta milions de persones de la població civil en llocs com Ucraïna, Palestina, el Iemen,... menyspreant els Drets Humans i vulnerant la legalitat internacional per interessos polítics, territorials o una pretesa seguretat nacional. Situacions que ens retrotrauen a temps pretèrits que podríem pensar que estaven superats definitivament en el nostre entorn.

Res no està assegurat, la democràcia se'ns presenta com un règim feble i que cal cuidar amb decisió i valentia. D'aquí que és necessari assumir el compromís de lluita i resiliència de les persones que ens van precedir. És per això que avui voldria recordar, com un exemple encoratjador, a tres persones molt properes a tots nosaltres que ens han acompanyat en aquesta lluita des de fa molt anys: a la Teresa Alonso que cada any ens acompanyava a la commemoració del dia de la victòria com a supervivent del setge de Leningrad i que avui no pot estar aquí pel seu estat de salut; a la Roser Roses, una "nena de Rússia" que també en acompanyava i que, malauradament va morir el passat dissabte; com la Delfina Tomàs, una dona compromesa, que fou secretària de la Federació Internacional de Resistents a Viena i que ens va deixar el passat diumenge.

És el seu exemple de lluitadores permanents, per un món més just i solidari, el que ens encoratja a les entitats que represento avui, a continuar perseverant en el nostre compromís per la memòria d'una lluita constant per assolir els drets de les persones, de totes les persones, independentment de la seva condició social, econòmica, cultural o per les seves opcions religioses o sexuals.

Com acabava el comunicat de l'Amical de Mauthausen publicat el passat 5 de maig: «Per la seva memòria, per nosaltres: Mai Més!»